

Hvem kan søge aktindsigt?

Retten til aktindsigt gælder for alle mennesker – uanset nationalitet, bopæl eller formål. Loven bruger begrebet "enhver", hvilket betyder, at ingen kan afvises alene på grund af hvem de er.

Alle har ret til aktindsigt

En af de mest grundlæggende – og måske overraskende – aspekter ved den danske offentlighedslov er, at retten til aktindsigt gælder for alle. Det er ikke begrænset til danske statsborgere, til folk med bopæl i Danmark eller til folk med en særlig interesse i sagen.

Offentlighedslovens § 7 bruger begrebet "enhver":

"Enhver kan med de undtagelser, der følger af denne lov, forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en myndighed..." —
Offentlighedslovens § 7, stk. 1

Hvem er "enhver"?

I praksis betyder "enhver":

- Danske statsborgere – selvfølgelig
- Udenlandske statsborgere, der bor i Danmark
- Udenlandske statsborgere, der bor i udlandet
- Journalister og medier
- Virksomheder og organisationer
- Forskere og studerende
- Politikere og partier
- Interesseorganisationer og NGO'er

Selv anonyme anmodninger er som udgangspunkt acceptable, selvom myndigheden selvfølgelig skal have en adresse at sende svaret til.

Ingen krav om særlig interesse

Mange tror fejlagtigt, at man skal have en personlig eller faglig interesse i sagen for at få aktindsigt. Det er forkert. Offentlighedsloven kræver ingen "retlig interesse" – det er nok, at du ønsker at se dokumenterne.

Dette adskiller aktindsigt efter offentlighedsloven fra aktindsigt som part i en sag (partsaktindsigt efter forvaltningsloven), som kræver, at du er direkte berørt af

sagen. Under offentlighedsloven er du blot borger – og det er nok.

Behøver jeg at opgive mit navn?

Du behøver som udgangspunkt ikke at oplyse, hvem du er, men i praksis skal myndigheden vide, hvor de skal sende svaret. Mange myndigheder beder om navn og kontaktoplysninger, og det er rimeligt. Det er dog vigtigt at understrege, at myndigheden ikke må behandle din anmodning dårligere, fordi du er en bestemt person – hvad enten du er journalist, aktivist eller politisk modstander.

Kan myndigheder afvise på grund af hvem jeg er?

Nej. En myndighed kan ikke afvise en anmodning om aktindsigt med den begrundelse, at den ikke bryder sig om, hvem du er, eller hvad du sandsynligvis vil bruge oplysningerne til. Afvisninger skal altid have hjemmel i lovens konkrete undtagelsesbestemmelser – og de handler om dokumenternes indhold, ikke om ansøgerens identitet.

Hvis du oplever, at en myndighed behandler din anmodning anderledes end andres på grund af din identitet, er det et alvorligt problem, som du kan klage over – både til den overordnede myndighed og til Folketingets Ombudsmand.

Børn og aktindsigt

Loven sætter ingen nedre aldersgrænse for retten til aktindsigt. I praksis er det dog oftest voksne, der bruger retten. Mindreårige kan i teorien anmode om aktindsigt, men det anbefales, at de i givet fald gør det med hjælp fra en voksen.